

Transitie waar naar toe?

foto Dennis van Loenhout/Halsterse Krant

Mijn opa was fanatiek natuurbeschermer en jager. Hij was op een gegeven moment de enige in Nederland die ooievaarsnesten kon bouwen én hij bemachtigde wild met grote passie. “Oogsten” noemde hij dat laatste. Stevig gereformeerd als hij was, hield hij er een 19e eeuws anti-revolutionair wereldbeeld op na, dat ervan uitging dat Gods hand onzichtbaar de werkelijkheid stuurde en bepaalde. En de mens was de kroon op de schepping. Hij is ‘bijna God’ en alles wat God gemaakt heeft, is aan hem toevertrouwd. Kortom: de mens is rentmeester. Daarover was geen twijfel en geen discussie. Zorgen voor de natuur en beesten doodschietsen: het hoorde allemaal in dat ene allesomvattende wereldbeeld.

Maakbare wereld

Dat was en is overigens kenmerkend voor heel veel concepten van “wereld” die ontstaan zijn in de 19^e eeuw. Of het nu om een socialistisch, liberaal of christelijk wereldbeeld ging. Altijd werd er uitgegaan van grote allesomvattende visies. De werkelijkheid leek maakbaar en vervolmaking was een kwestie van tijd. Daarom is ook te begrijpen dat juist in die periode natuur- en landschapsorganisaties ontstaan zijn. De inhoudelijke en sociale basis voor de natuurbescherming werd gelegd door een lekenbeweging bestaande uit adel, zakenlieden en onderwijzers. Zij hadden oog voor de betekenis van natuur en landschappen, zij wisten ook waar het naar toe moest. Zij waren de grondleggers van de verschillende natuurontwikkelingsconcepten.

Transities

Ook ik ben fanatiek natuurbeschermer en jager. Net als mijn opa. Maar de wereld waarin ik leef is veranderd en

juist over de rol van de mens in de natuur is veel discussie. We leven in een postmoderne tijd. Als burgemeester ervaar ik dagelijks de gevolgen van de transitie op verschillende maatschappelijke gebieden, ook als het gaat om de fysieke leefomgeving. De rol van de burger verandert. Als je spreekt over natuur, is er meteen veel discussie. Over wat natuur is, welke gebieden beschermd moeten worden, hoe en door wie. Wat is de rol van de mens? Wat is de verhouding tussen stad en platteland? In Brabant is een heftig debat gaande over intensieve veehouderij. Het milieu begint zich als thema sowieso steeds meer op te dringen. Wij hebben de wereld van onze kinderen te leen, maar welke wereld laten wij voor hen na?

Rol van de rentmeester

Juist deze laatste (retorische) vraag brengt ons bij de rol van de rentmeester in een tijd van transitie. Juist de rentmeester is zich bewust van het feit dat de aarde niet zijn eigendom is. Hij beheert en exploiteert vanuit het besef dat het beheerde goed door een ander aan hem is toevertrouwd. En ook in de Bijbel is de mens als rentmeester niet alleen “heerser”, maar ook verantwoordelijk en verantwoording schuldig. Juist als het gaat om thema’s als circulaire economie of verduurzaming van het platteland is dat besef broodnodig. Niet alleen met het oog op eventuele opdrachtgevers, maar ook met het oog op komende generaties.

Dr. Frank Petter is burgemeester van Bergen op Zoom, secretaris van het Brabants Landschap, lid van de Maatschappij van Welstand en voorzitter van de Stichting Jachtexamens. Van oorsprong is hij theoloog.